

HEMBYGDEN

Medlemsblad för
Upplands Väsby Hembygdsförening

Nr 4 December 1999
Årgång 28

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Ordföranden har ordet	3
Rapport från Runby Nedra	4
Nyheter i korthet	5
Mera om Jonas Love Almqvist i Ed	6
Syskonen Hedlund i Nyhem	6
Backspegeln	
Väsbyfestivalen	7
Takras i Hembygdsgården	8
Löwenströmska sjukhusområdet	9
Kungens fogde på Skällnora	10
Eds kyrkas stiglucka	20
Upplands Väsby Nytt - Fototävling	16
Grötfest	17
Minnen från 1940-talet och tidigare	18
Två brev, Odens korp. Ett fotografi, Pickhus krog	19
Kommentarer till W Wiggss brev	20
Två dikter	21
Korsord	22

För innehållet i artiklarna svarar respektive författare.

Ansvarig utgivare: Inga Engdahl • Layout: Tryckpunkten • Tryck: Wäsby Tryckeri
Tryckt med miljövänlig färg och miljövänligt papper i 550 ex.

Ordföranden har ordet

Bästa Hembygdsvänner!

Motvilligt måste man konstatera att hösten och vintern med raska steg närmar sig. Med kyla, frostiga morgnar, mörka kvällar och nätter, vilket osökt påminner oss om att ytterligare ett år och årtusende kan läggas till mänsklighetens historia.

Reparationsarbetena efter innertaksraset på Hembygdsgårdens mangårdsbyggnad är vid skrivande stund nära nog i sitt slutskede. Slutbesiktningen är utförd mellan Hembygdsföreningen och Kommunen den 13 Okt och följande anmärkningar kvarstår till åtgärd:

- 1, Fäste för takkrona kompletteras.
- 2, Kompletteringsmålning vid kakelugnen.
- 3, Golvet vid sydöstra hörnet öppnas och kontrolleras.
- 4, Två fönster skall renoveras.
- 5, Ulf Gustafsson och Bakeris Trianta går igenom detaljerna kring uppförandet av den gamla förstukvisten på mangårdsbyggnaden, så snart kan vi återinviga Hembygdsgården under festliga former.

Rosenodlare Lars Berggren och Trädgårds-mästarna Göran och Anders Apelgren har erbjudit Upplands Väsby Hembygdsförening en gåva (donation) bestående av en handritad tavla i storleken 1x1 meter som visar trädgårdsodlingen vid Edsby trädgård omkring sekelskiftet. Önskemål från donatorerna finns att styrelsen tittar på gåvan under november och det officiella överlämnandet sker senare vid den traditionella grötfesten den 28 Dec.

Hembygdsföreningen tackar på förhand till denna fina gåva som borde få en framträdande plats vid Hembygdsgården.

Inga-Lisa Gustafsson har till samtliga skolor inom kommunen översänt en inbjudan att besöka Hembygdsgården vid en öppet hus dag. Brevet blev mycket uppskattat och årskurs 3 kommer att återkomma under våren för inbokning.

Från våra medlemmar har inkommit förslag och önskemål gällande flera aktiviteter som t.ex.

- 1, Fotoutställning
- 2, Hantverksdagar
- 3, Gudstjänst vid Hembygdsgården någon solig försommardag
- 4, Provsmakning av Vikingamenyer.
- 5, Arkivarbete vid Hembygdsgården.
- 6, Aftonbön och kaffe i Calmare Hage någon gång under maj när backsipporna blommar och näktergalen är på plats
- 7, Utflykt till intressanta platser t.ex. Runsaborgen
- 8, På begäran: Resa genom Runby Nedras historia, från forntid till nutid med Gösta Karlsson som ciceron.
- 9, Någon gemensam aktivitet med andra föreningar med likartade intressen, och då tänker jag i första hand på Naturskyddsföreningen i Upplands Väsby.

Med vänliga hälsningar och väl mött till ett nytt millennium men innan dess ses vi vid Grötfesten.

Rune Sahlström

Ett förtida "julklappspaket" har anlänt från Upplandsmuséet till Runby Nedra. Det öppnades av styrelsens sekreterare Gunilla Ahlberg som kunde läsa följande på det medföljande korrespondenskortet: Vi har haft storstädning bland gamla böcker. Då hittade vi dessa som vi tyckte vi skulle skicka till er...

Efter mönster av en skrift av år 1647

I paketet låg ett tjugotal häften på vars omslag det stod att läsa att skriften var "Till trycket befordradt af Upplands Fornminnesförening Upsala, Uppsala 1927. Almqvist och Wiksells boktryckeri. "Utstyrseln efter mönster av en skrift av år 1647 utgången från Eskil Mattsons boktryckeri, Uppsala. Tryckt för festmåltiden vid Upplands Fornminnesförenings firande av 600-årsminnet av Upplandslagmannen Birger Peterssons död 1327."

De gamlas bordstavla

Vad var nu detta? Jo, en ovanligt passande vägledning när ett sekel går mot sitt slut och nyårsaftonens samvaro och festmåltid ska planeras:

"Martini Aschanei. Tabula mensalis seniorum" vilket kan översättas med "De gamlas bordstavla".

Martini Aschanei var bondson från Håtuna socken och hette Märten Larsson. Han föddes omkring 1575 och åren 1620 – 1641 var han kyrkoherde i Fresta och Hammarby. Han var också fornforskare och riksantikvarie. Den

som hållit sig à jour med Hembygdsföreningens utgivning vet att Göran Strömbäcks bok Herr Märten i Borgby handlar just om denne man.

Humanismens belevnhetläror

För att få veta mer om Tabula mensalis slår jag i den 780 sidor tjocka boken och finner till slut följande upplysningar: "Som en av våra största didaktiska diktare från Vasatiden framträder han i tvenne arbeten på Knittelvers, "Regula pietatis eller en liten hwsregla", skriven år 1614 samt "Tabula mensalis eller bordetafla". Den sistnämnda är den i

egentlig mening enda avläggaren på svensk botten av humanismens belevnethetsläroroch lämnar synnerligen intressanta kulturbilder ur folkets liv.”

Så här börjar Tabula Mensalis:

Höviskhet och goda seder
Skola aldrig läggas neder!
Dem bör och vi allom lära
Och dem hålla, är stor ära
Synnerlig när man får sig mat
Och med androm äter ur fat...

De exemplar av De gamlas bordstavla som vi fått förvaras på Hembydsgården. Det är en

liten skrift, fint tryckt. Läs den och lär om ”höviskhet och bordatukt i ord och affektio-ner” när du nästa gång besöker Hembydsgården!

Fotnot: Knittelvers är den svenska medeltidens och reformationstidens dominerande versform. Den återuppväcktes hos bl a Fröding och Karlfeldt.

Carin Törner

Nyheter i korthet

Loppmarknad med gott resultat

Hembygdsföreningen anordnade loppmarknad utanför Folkets Hus under Väsbyfestivalen den 25 september. Behållningen blev 3013 kronor. Har du något som du inte behöver? Hembygd- sföreningen tar gärna emot saker och ting inför kommande loppmarknader.

Kontakta Inga Lisa Gustafsson tel 590 336 42.

Hembygdskaveln till Solna år 2000

Den årliga Hembygdskaveln arrangerades i år av Täby Hembygd sförening. Rune Sahlström, Gunilla Ahlberg och Carin Törner repre- senterade vår förening. Nästa års Hembygdskaveln äger rum i Solna eftersom Solnas lag vann den frå- gävling som alltid ingår i arrangemanget. Vill du representera Upplands Väsby Hembygd sföre- ning i Solna nästa år?

Hör av dig till föreningens sekreterare Gunilla Ahlberg tel 590 834 40.

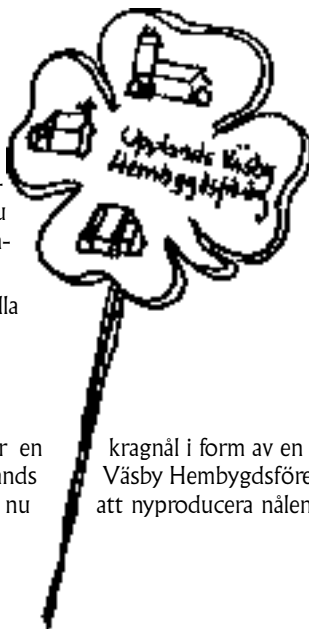
Efterlysning – känner du till kragnälen?

Hembygd sföreningen har sedan många år en tre kyrkorna är avbildade och där texten Upplands på det fjärde klöverbladet. Föreningen planerar nu

Känner du till dess historia?

Kontakta i så fall

Carin Törner tel 590 870 69!

kragnälen i form av en fyrklöver där de Väsby Hembygd sförening står skrivet att nyproducera nälen.

Mera om Jonas Lowe Almqvist i Ed

Professor em. Jan Erik Almqvist redogör i tidskriften "Släkt och Hävd" för sin släkt på farsidan. Den har delvis samma ursprung som Jonas Lowes.

Jonas Lowe Almqvists farfars mor hette Anna Magdalena Ekwald och var född 1705 i Ed. Hon var dotter till Jonas Ekwald och Anna Ivarsdotter Edhelia, vilken var dotter till Ivar Edhelius, kyrkoherde och kontraktsprost i Ed 1659-1688, då han dog, samt Anna Rhalambia, kyrkoherdedotter från Öster Våla.

Ivar Edhelius blev riksdagsman 1675 för kontraktspräster. Far till denne Ivar var kyrkoherden i Ed, Ivar Olofsson. Han var kyrkoherde i Ed 1624-1653 och antog namnet Edhelius.

Almqvist hade anknytning till flera präster i ärkestiftet, bl.a. ärkebiskop Olaus Martini född i Uppsala 1557 och död där 1609. Dennes far var biskopen i Linköping, Martinus Olai Gestricius, född 1528, död 1585.

Att Jonas Lowe kände sig hemma i Ed är lätt att förstå mot den bakgrunden. Även förnamnet Jonas återfinns i släkten.

Dessa uppgifter publicerade Egon Lindholm i Hembygdsföreningens tidning "Väsbybladet" nr 28, årg. 3, 1970 (?) [tidningarna återfinns i föreningens arkiv]. Egon representerade Hembygdsföreningen i Almqvistsällskapet och fick tips om litteratur.

Hugo Sabel

"Vad än man hava må emot Kalsonger
så äro dock onekligt Byxor bra.

De första måste tvättas tusen, tusen,
tusen gånger

de andra kan man alltid svarta ha."

Citat ur Carl Jonas Love Almqvists "Sesemana"
Inga Lisa Gustafsson

Bilden visar syskonen Hedlund framför arbetarbostaden "23:an" Nyhem.

Lennart, som står till höger minns följande episod från början av 1930-talet.

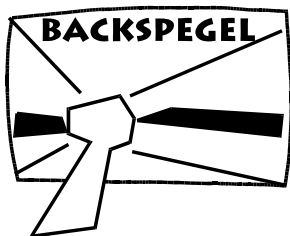
"Direktör Otterström brukade alltid äta nere på matsalserveringen "Mojsen" på söndagarna med sin son Styrbjörn, kallad Nalle. När han gick hem med Nalle passerade han biografen vid Folkets hus. Utanför biografen stod ofta några arbetarungar och hängde. Otterström, som kände varenda unge kunde då säga: - Nå Hedlund vad gör ni idag? - Jag vet inte, sa man då.

- Vi har ju inga pengar.

- Jaha, sa han då och så räkna han hur många ungar vi var (det kostade 35 öre att gå på matiné.) Var det nu 10 ungar kunde han ta upp en femma och så sa han: -Jamen ta Nalle med er och gå på bio då och det som blir över det kan ni köpa godis för. Så titta han på mig och sa :- Du Hedlund, du blir en bra jobbare på minfabrik. Och så kunde han säga till alla ungar:"

Foto: Arne Lundin. I Lennart Hedlunds ägo.

VÄSBYFESTIVALEN

24 - 26 september genomfördes den sjunde Väsbyfestivalen. Det vällovliga syftet med festivalen är att lyfta fram kommunen och det lokala näringslivet och att visa på att det händer en hel del inom kultur- och föreningsliv.

Årets festival hade ett späckat program som kunde tillfredsställa varje smakriktning. Att kunna ta del av hela programmet som innehöll allt ifrån tivoli, auktion, knallemarknad, modevisning, storbandsjazz, barnteater, matfestival och operapärlor till öltält, karaoke, riksmarsch, författardag, dansshow, musikuppträdande, nyckelharpans dag, utställningar, försäljning, motorträffar för entusiastfordon, prova på-aktiviteter, kulturrunda, fotbolls- och ishockeymatch och loppmarknad var förmodligen omöjligt, men de flesta Väsbybor tycktes i alla fall försöka.

Hembygdsföreningens bidrag till lördagens aktiviteter bestod av loppmarknad utanför Folkets Hus. Med förenade krafter sålde Gunilla Kinell, Birgitta Nevdahl, Gunilla Ahlberg, Anne Maxe, Nora Lundberg, Mo-

nica Berglind och undertecknad allehanda ting till bästa pris. Många av Hembygdsföreningens medlemmar syntes i vimlet av köpare och behållningen blev 3.013.-

Ett stort tack till alla dem som skänkt sakerna och ett lika stort tack till dem som köpte dem!

Under söndagen hölls hembygdsgården öppen som första stopp i "kulturcirkeln", en gratis rundtur med buss bland sevärdheterna i kommunen. Rune Sahlström och Klas Lundqvist höll öppet hus och visade utställningar och föremål ur samlingarna, bl.a. slädarna som nyligen hämtats från Smedby gård.

Kulturcirkeln gick också till Lorentes ateljé, Gamla Apoteket, Väsby Konsthall, Smedby gård och Gunnes gård, där det överallt pågick olika aktiviteter.

Väsbyfestivalen är ett projekt som lyckats bra och förgrenar sig åt olika håll i samhället. Vad månede den innehålla år 2000?

Inga Lisa Gustafsson

Påminnelse

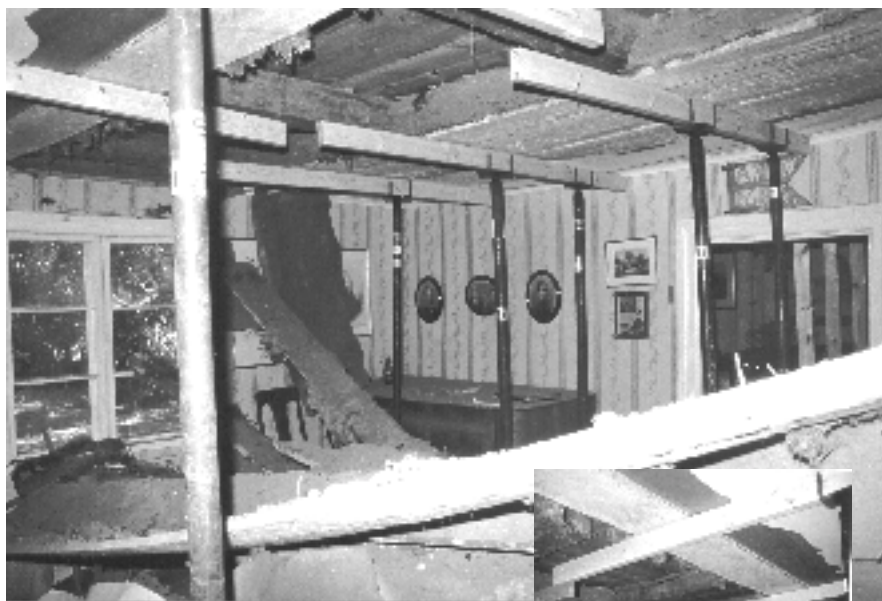
Du som har fått påminnelse om årsavgiften 1999 men vet med dig att du har betalat, tag kontakt med registratören (tel nr på omslagets sista sida i Hembygden). Det finns två inbetalningar gjorda utan angivelse av namn och adress.

Inga Lisa Gustafsson

Takras i Hembygdsgården

Fredagen den 6 augusti kom Anne Maxe, en av föreningens boställevärdinnor för att vattna blommorna i Hembygdsgårdens vita manbyggnad. Anne möttes av en förfärlig syn

Det nedfallande taket krossade matsalsbordet och flera stolar. Även taklampan krossades.

- taket i salen hade rasat ner! Efter snabb kontakt med styrelsens boställevärd Ulf Gustafsson kunde en av kommunen anlitad byggnadsfirma provisoriskt stötta resterna av salstaket och för säkerhets skull även taket i grannrummet.

Undertaksbräderna i mitten av taket hade släppt från takbjälkarna. Troligen hade spikarna som höll upp bräderna gett efter för bjälklagsfyllningen tyngd.

Fyllningen, huvudsakligen bestående av jordliknande finfördelat torrt stoft lade ett otrevligt damm över inte bara stora salen utan över hela undervåningen och alla inventarier.

Det nedrasade taket. De nedfallande undertaksbräderna i takets mitt krossade matsalsbordet och några av stolarna. Däremot klarade sig tavlorna på väggarna.

Söndagen innan var det Hembygdsgårdens dag med många besökare som gick runt i husen. Vi har bara att vara tacksamma för att raset inte inträffade då! Vid raset slets även elledningarna av och konsekvenserna av vad detta kunde ha ställt till med vill man helst inte tänka på. En positiv sak med det inträffade är att vi nu fått en översyn av husets eldragningar.

Detalj av den ca 15 cm tjocka fyllningen.

Nu då taket är iordninggjort och vi fått hjälp med grovstädningen så har styrelsen både spännande och arbetskrävande uppgifter med att möblera salen med "nya" gamla möbler och att rengöra hela undervåning från det damm som lagt sig över hela bottenvåningen. Efter iordningställandet kommer vi förhoppningsvis att ha någon form av "återinvigning" framåt vårkanten.

Om det fortsatta arbetet kommer vi att rapportera i kommande nummer av Hembygden.

Text och
foto: Klas
Lundkvist

Rummet iordningställt med nytt undertak.

I nästa nummer:

I nästa nummer av Hembygden berättar vi om LOCUM:s (Landstingets fastighetsbolags) och kommunen planförslag för Löwenströmska sjukhusområdet och redovisar styrelsens synpunkter på förslaget

Hembygdsföreningens styrelse studerar planförslaget på plats 7 oktober 1999. Från vänster: Inga-Lisa Gustafsson, Ulf Gustafsson, Gunilla Ahlberg, Anne Maxe och Rune Sahlström.

Foto: Klas
Lundkvist

Kungens fogde på Skällnora (3/3)

Ur Peder Jönssons gårdsräkenskaper 1552-57 (Göran Strömbeck)

Penninghushållning

Penningar ingick inte i gårdens resurser när Peder Jönsson övertog Skällnora.

Det gamla kvarnhjul som han sålde första året inbringade dock $6\frac{1}{2}$ mark i örtugsmynt. Han ansåg sig oförhindrad att förbruka hela beloppet för gårdens behov och utbetalade därför 6 öre för två skällor; 8 öre för tre fisknät, 24 öre i timmermanslöner, 4 öre för kälfrö, 2 öre för rovefrö, $4\frac{1}{2}$ öre för tre böcker papper och $3\frac{1}{2}$ öre för vässestenar.

Revisionen ogillade utgifterna för skällor, rovor, papper och vässestenar och påförde honom en skuld av 2 marker i penningar.

Den anbefallda minskningen av lagerhållen spannmål började träda i kraft mot hösten 1554, då Peder Jönsson inlevererade huvuddelen av årets tullvete ($55\frac{1}{4}$ spann av $58\frac{1}{4}$) till Stockholm (Sven kornskrivare den 29/8). Åt äldre kvarliggande tullsäd gjordes inget förän efter Mikael 1555, då spannmål hopsamlades till en stor försäljning som bl.a. omfattade tullvetet från 1553 och det just avslutade verksamhetsårets både tullvete och tullråg och resulterade i en totalmängd av 711 spann säd.

Uppköparen betalade 10 öre spannen eller 888 marker 6 öre för hela partiet. Det mesta av pengarna eller 802 marker 4 öre lämnade Peder Jönsson in i kungliga räknekammaren, där han den 17 januari 1556 fick kamreraren Jöns Månssons kvittens.

De återstående 86 marker 2 öre tvekade han inte att göra bruk av. Han köpte smidesredskap för 10 marker, ett bryggkar för $2\frac{1}{2}$ mark och gjorde under året 1555-56 (räkenskaper förlorad) okända utgifter av sådan storlek, att kassan reducerades till $47\frac{1}{2}$

mark $\frac{1}{2}$ öre. Året 1556-57 utgavs stora summor för inköp av 99 alnar lärft ($8\frac{1}{2}$ mark 1 öre 6 penningar) och betalning av vävarlöner (6 marker 2 öre) förutom blygsammare belopp för tre stockalås (6 öre) och fyra noteslingor (3 öre).

Förvaltarens skuldsättning

Efter den första stränga granskningen lindrades produktionsvillkoren så till vida som att det inte längre för något sädeslag krävdes 9 utan endast 8 spans tillväxt efter varje utsädd spann säd. Kravet var ändå hårt nog, ty vanligen stannade årsväxten vid belopp långt under det förväntade, och det var en ren undantagsföreteelse att spannen gav så mycket igen som $9\frac{7}{8}$ spann vilket ett år faktiskt hände.

Nedanstående visar de mängder felande säd som år efter år påfördes Peder Jönsson som skuld.

<u>1552-53</u>		
råg.....	18 $\frac{1}{2}$	pund
korn.....	30 $\frac{7}{8}$	"

<u>1553-54</u>		
vete.....	7/8	"
råg.....	29 $\frac{1}{2}$	"

<u>1554-55</u>		
vete.....	1 $\frac{1}{2}$	"
råg.....	31 $\frac{3}{16}$	"
korn.....	1 $\frac{7}{16}$	"

Även underskottet i produktionen av smör, ost och ull (mängderna uttryckta i marker) drabbade honom hårt:

första året smör 1050, ost
168, ull 131½
andra året smör 1580, ost 124,
ull 57½
tredje året smör 1049, ost
108, ull--

Därtill kom skulden för kreaturavelns brist:

första året
4 kalvar, 8 lamm
andra året 13 kalvar, 6 lamm,
20 grisar
tredje året 17 kalvar, 13 lamm

en brist som han var skyldig att ersätta genom nyanskaffning på egen bekostnad eller betala kontant (6 öre för kalv, 4 öre för lamm).

Krissituationen hösten 1555

Då det för tredje gången stundar till redovisning och råfst ser den redan förut skuldtyndge förvaltaren nya skulder hota. Jordbruket har inte gett mer än det föregående året, kvarnen avgjort mindre; med antalet kor och får, nu högre än tidigare, har förpliktelserna och riskerna för honom själv starkt ökat. Hittills har han inte något år lyckats att i fullt mått producera den för varje spann utsäde, den för varje ko, tacka, får och so förutsatta mängd säd, smör, ost, ull, kalvar, lamm och grisar, som hans stränge herre fordrar av honom.

Det är i denna situation som prästen i Täby herr Nils (i sammanhanget mer opartisk än prästen i Fresta) och länsmannen Erik i Smedby (Hammarby) är kallade till Skällnora för att förrätta inventering hösten 1555.

Räkenskapen för det nu avslutade verksamhetsåret inlämnades till kungliga räknekammaren i två versioner. Den ena påminner om den ogillade räkenskapen 1553 men är skriven av annan hand än Hans skrivares,

kanske av Peder Jönsson själv. I denna räkenskap har fogden satt in fem kvittenser från kungliga uppbördsmän angående fullgjorda leveranser samt dessutom dels den vidlyftiga listan över förmalningar vid kvarnen, dels det aktuella protokollet över befintligt inventarium med prästens och länsmannens sigill under.

Allt låter ana att Peder Jönsson har velat tala till sitt försvar. Man har heller inte varit alldeles döv för hans invändningar. Kungens avgörande ord kommer till uttryck i kammarrevisions lakoniska förklaring: "Spannmål haver kongl. majestät honom gunstelig tillgivit". Övriga "skyllige partzeler" för året 1554-55 däremot skall han betala kontant med 163 marker 4 öre 13 penningar.

Prosten herr Erik i Borby, Frestas kyrkherde, tycks ha stått i det bästa förhållande till Peder Jönsson. Utom det att han var stor kvarnkund vid Skällnora, fick han hos kungens fogde utan svårighet ut sin sädestionde och kvicktionde:

554 7 spann råg
2 kvigkalvar (för två år)
4 tacklamm (för två år)
1555 2 kalvar (stut och kviga)

De fyra sädesslagen

Odlingen av vete, råg och korn framgår av följande tabell över sädd, årsväxt och tillväxt per spann. Alla mått anges i spann och tillväxttalets bråkdelar med decimaler.

Vete
hösten 1552 sådd 2 årsväxt 9
tillväxt 4,5
hösten 1553 sådd 3 årsväxt 12
tillväxt 4,0
hösten 1554 sådd 2
hösten 1555 sådd 2 årsväxt 14
tillväxt 7,0
hösten 1556 sådd 2

Råg
 hösten 1551 sådd 32 årsväxt
     140 tillväxt 4,3
 hösten 1552 sådd 74 årsväxt
     356 tillväxt 4,8
 hösten 1553 sådd 72 årsväxt
     326½ tillväxt 4,5
 hösten 1554 sådd 46 årsväxt
     230 tillväxt 5,0
 hösten 1555 sådd 102
 hösten 1556 sådd 32

Korn
 våren 1552 sådd 48 årsväxt
     137 tillväxt 2,8
 våren 1553 sådd 4 årsväxt
     39½ tillväxt 9,8
 våren 1554 sådd 7½ årsväxt
     48½ tillväxt 6,4

För råg var utmalningen eller skrädningen normalt 1 spann per pund (åttondedelen), för korn ½ spann (sextondedelen) vid malning till bjuggmjöl, men vid framställning av korngrynd det femdyubbla eller 2½ spann per pund. Efter 56 spann korn som förmalades den första räkenskapsperioden (18 månader) fick man gryn 28 spann, bjuggmjöl 14 spann och avfallsprodukt (svinmat) 14 spann.

Havre hade man börjat så först våren 1554, utsädet (2 spann) bytte Peder Jönsson till sig för 1 spann råg. Sedan blev det ingen havresådd vid gården förrän under räkenskapsåret 1556-57, då utsädet var 9 spann och årsväxten blev 58 spann eller 14 mindre än förväntat. Av denna havre fördes 36 spann in till Stockholms slott, resten utfordrades till sex göd-svin vid gården i fem veckor.

Hans skrivare

Den som skrev Skällnora ladugårds räkenskaper hade i sitt språk sådana kvardröjande rester av fornsvensk ordböjning som:

Årsens
 Gårdsens
 Vog (vågde)
 Åtte (ägde)
 Störtto (störte, störtade)

Det sista ("fem kör störtto") är ett exempel på det gamla språkets allmänna bruk, även hos svaga verb, av ändelsen -o som uttryck för flertal i förfluten tid, motsvarande de starka verbens kommo, funno, låto o.s.v. Till räkenskapens språkbruk hörde också de gamla omljudda pluralformerna "kör" (till ko), "sör" (till so, sugga), "spänn" (till måttsordet spann).

Denne skrivare gör i de första räkenskaperna (de två från 1553) vidsträckt bruk av det medeltida förkortningssystem som var upfunnet för att möjliggöra hopträngd skrift på små bitar dyrbar pergament. Ändå hade han gott om utrymme på de stora foliosidor av papper där marginalerna var rymliga.

Till porträttet av Hans skrivare hör att han i de senare räkenskaperna kraftigt minskade på abbreviaturerna och att hans stil i kontrast mot ett par efterföljare är föredömligt ren och enkel. Den förutnämnda räkenskapsversionen år 1555 (av Peder Jönsson eller annan) visar sig i varje fall vara skriven av en illitterat person med ett brett uttal ("fyskäry") och för orten främmande diftongisering ("Eyrick" för Erik och "eyn", "Eytt" för en ett). Andra avvikelser från god skrifttradition förekommer i räkenskapen 1556-57, där fiskerit nu skrivs "Fiske Ridh" och barocka konsonantanhopningar i ordsluten karakteriserar ännu en ny skrivare.

Räkenskapsvolymen och kungabrev

Skällnora ladugårds nio årsräkenskaper förvarades på sin tid i räknekammarens arkiv i Stockholms slott och var registrerade som:

Uppland	1553	nr	20	
"	1554	"	15	
"	1555	"	6	
"	1556	"	13	förstörd
"	1557	"	3	
"	1558	"	29	förstörd
"	1559	"	23	"
"	1560	"	39	"
"	1561	"	41	"

Endast fyra av årgångarna är bevarade (nu i Riksarkivet), de övriga förstördes vid slottsbranden 1697.

Det mörker som härigenom faller över ladugårdens senare år och slutet av Peder Jönssons verksamhet upplyses sparsamt av ett par kungabrev. Den 5 februari 1558 får kammarrådet Jakob Turesson kungens befallning, "att så snart Peder Jönsson, fogden på Skellenora, kommer till Stockholm, skall han låta sättian i tornet till vidare rannsaking".

Kungen vistas vid denna tid på Rydboholm, varifrån han den 10 februari åter skriver, nu till Markus Klingesten, som beordrar att föfoga sig till Skellenora kvarnar att bese vad dem fattas och sedan avhjälpa felen. Han skall ha med sig dit "en förtrogen karl", som uppå samma kvarnar akta kan. Än vidare skall han också fara till Rotebro och bese, om man där "en god tullkvarn" icke upprättat kan.

Mått och mynt

Spannmål:

1 pund = 8 spann = 32 fjärdingar
1 pundeläst = 12 pund;
1 tunna = 2 spann

Viktmått:

1 skeppund = 20 lispund = 400 marker
1 tunna (t.ex. smör, salt)
= 16 lispund

Ölmått:

1 tunna = 48 kannor = 96 stop
1 tunneläst = 12 tunnor

Myntenheter:

1 mark = 8 öre = 24 örtugar =
192 penningar

Tillägg om Skällnora kvarn före och efter ladugårdstiden

1400-talet

En tidig beskrivning av Skällnora kvarn finns i Vadstena klostrets jordeböcker från 1400-talets sista årtionden. Där nämns kvarnhuset, hjulhuset, tullhuset och mjölnarens skyldighet att hålla allt vid makt med järn, stenar, hjul och träbyggnad, bota dropp och se om skorstenarna och hålldammen. Det var "en god kvarn" med riklig vattentillgång i en "strömmande bäck" som redan då kallas "Alby ström" ungefär som på C.J.L. Almquists tid.

1600-talet

Kvarnens ombyggnad genom Claes Christersson Horn d.y, som fick gården i förläning 1634, finns beskriven i den meliorationssvärdering som förrättades 1682 i samband med reduktionen.

Enligt denna lät Horn mura kvarnhuset i sten till halvhöjden och som övervakning uppföra "en skön träbyggnad med högt tak täckt med spån". Huset blev genom denna ombyggnad 21 alnar långt och 20 alnar brett, förut hade det varit helt i trä. Han höjde också upp vattenrännorna så att det blev en "överfallskvarn", lät gräva kvarnbäcken "ett närmare utlopp i sjön" samt stensätta bäcken "nästan intill kvarnhuset".

Vid besiktningen 1682 befanns "vattenrummet" vara "av gråsten med tre vattenhjul", och till övervåningen ledde en bro på vilken man kunde köra upp i kvarnen. Kvarnen hade som förut tre par stenar, och rännan som ledde vattnet till överfallet var 80 alnar långt.

1700-talet

Ombyggnaden 1771 förarleddes av träbyggnadens förfall. Då det emellertid för skogsbristens skull inte gick att anskaffa timmer till reparation, kom även denna del av huset att uppföras i sten. Man använde sandsten och murtegel, och kungsgårdsarrendatorn Herman af Petersens som byggde i egen regi framlade efteråt räkningar på 1666 riksdaler 32 skillingar.

Efter ombyggnaden hade huset en längd om 26 alnar, vilket var 5 alnar mer än förut, en oförändrad bredd om 20 alnar och en höjd upp till taklaget om $8\frac{1}{4}$ alnar. Förlängningen hade förmodligen samband med tillkomsten av ett fjärde vattenhjul eftersom kvarnen från och med nu var inrättad för fyra par stenar.

1800-talet

Hjulhus och kvarnhus

Det förr så kallade "vattenrummet" (gråstensmurat) beskrivs 1841 som "en särskilt utbyggd stenbyggnad över kvarnhjulen" och benämns "hjulhuset", 1864 "vattenhuset". Det var en tillbyggnad sträckande sig utmed kvarnhusets hela södra långsida mot ån, men av lägre höjd än detta hus, mått 1864 5 alnar hög och 9 alnar bred. Hjuluhusets bredd har förut varit inräknad i kvarnanläggningens totala gavelbredd om 20 alnar. De något avvikande måtten 1864 är för gavelbredden $14 + 9$ alnar, för långsidan $27\frac{1}{4}$ alnar, för stora husets höjd 8 alnar.

Taktäckningen på hela anläggningen var 1841 bräder, 1864 tegel. Vattenföringen från

dammen in i hjulhuset skedde enligt beskrivningen 1841 först genom "en stenlagd grav eller ränna av 19 famnars längd", sedan genom "en ränna av plank". De fyra vattenhjulen har varit placerade i rad utmed hjulhusets hela längd.

Kvarnhusets tre våningar

På den översta: "1 st. hisshjul med lina och järnkrok" (inventarium 1797). Flickan Brita i Almquists berättelse säger: "Di har hiss där, ska han si."

På den mellersta (där bl.a. en kammare med eldstad var inredd): de fyra kvarnstensparen (diameter 2 alnar 6-9 tum), vart och ett med sitt "stenkar", en bred överbyggnad av trä med en tratt i, den så kallade "skruven", genom vilken man slog på spannmålen vid malning. "Inunder fötterna darrade bjälklaget vad det förfärliga arbete och knarkande, som det inre kvarnverket och de mindre hjulen förhade; det var som höll jag på att själv komma in ibland kuggarna och utan skonsamhet sönderknokas." Och i farligt grannskap, endast avskärmat av en tunn plankvägg: det stora vattenhjulet som svängde sig runt i höjd med de båda nedre våningarna (Almquist).

På den nedersta: mjöltrummor, lika många som "kvarnarna" i våningen ovanför med vilka de stod i förbindelse. Det var den vägen mjölet vid malningen rann ner från stenarna direkt i säckar upphängda inunder.

Skällnora kvarn avbildad 1891

I Almquists "Skällnora kvarn" beskrivs kvarnhuset som en byggnad "av sten, tämligen hög, med svarta luckor på väggen". "Jag nalkades porten och steg in. I kvarnhuset var förtvivlat mörkt, emedan alla luckorna, genom

vilka man om dagen får ljus, nu blivit tillstängda för natten.”

Husets utseende mer i detalj och läge i terrängen kan studeras på en akvarell utförd av konstnärinnan Anna Billing sommaren 1891. På den ser man kvarnbäcken i förgrunden

och husets norra långsida och västra gavel vända mot åskådaren. Till höger vid sydvästra hörnet skymtar ett av de stora skovelhjulen blottat efter påbörjad borttagning av hjulhuset. Bilden tecknades nämligen i sista stunden, ty samma sommar revs Skällnora kvarn.

Källor

Gustaf I:s riksregistratur

Riksarkivet: kameral akter i serierna Upplands handlingar, Arv och eget och Röda nummerserien.

Codex D 11 och D 12 (Vadstena klostrets jordebok). Reduktionskommissionens handlingar (kungsgårdar och kungsladugårdar).

Kammarkollegii handlingar (syneinstrument och kontrakt).

Almquist, J.A., Den civila lokalförvaltningen i Sverige 1523-1630.

Almquist, C.J.L., Skällnora kvarn.

Fischer, B., Kvarnteknisk lärobok.

Svenska Akademiens ordbok.

Det nya namnet Sköldnora, privat och lokalt använt sedan 1901 på kungsladugårdsarrendatorns (familjen Lettströms) initiativ, fastställdes för officiellt bruk av lantmäteristyrelsen den 13 juni 1952. Namnet Sköldnora lanserades på sin tid av M. Aschaneus (död 1641), som flitigt använde det i kyrkböcker och andra skrifter, men det dröjde fram till 1800-talet innan en sentida efterträdare (N.G. Bergvall 1834-74) på allvar följde hans exempel och därmed skapade ett slags tradition att åberopa. Det ävenledes ofta åberopade *SKÖLDNORA PÅ EN GRAVHÄLL* i Fresta kyrka över två 1615 och 1619 avlidna personer är likaså i själva verket att hänföra till Aschaneus inflytande. Domänstyrelsen (efter hörande av jägmästaren, överjägmästaren och domänintendenten) tillstyrkte reformen, likaså inskrivningsdomaren och överlantmätaren. Ortnamnkommissionen, i två särskilda utlåtanden, avstyrkte på det bestämdaste.

Fototävling

I anledning av herr Silléns uttalande om kortet av Lundgrens stuga vid Apoteket så vill jag komma med några rättelser. För min del är det underligt att stugan revs när Sillén var i 10-årsåldern men det måste vara en annan stuga.

Den åsyftade stugan brändes på samma plats som den stog när den inköptes av Apotekare Lungkrans för 25 kr samt brändes upp en afton. Undertecknad stog och såg när den gick upp i rök. Det var såkallade bonnkrogen, den fina krogen var det nuvarande Apoteket enligt mina föräldrars uttalande. Min far var född 1841 i Fresta och borde ha suttit inne med några minnen ifrån den såkallade gamla tiden av Hammarby.

Bilden illustrerar hur folk kunde bo för ca 120 år sedan

Kortet av stugan är taget av en Fröken Lundgren, en släkting till ovan nämnda person. Hon reste ut som missionär om jag, som åren har gått / minns rätt/ så var det 1902-1903 bestämt kan jag ej säga. Men i stugan var jag som barn många gånger. Den främre delen var en - jag kan ej riktigt beskriva den - men taket var uppstöttat med runda stänger som stog lodrätt upp, den inre delen var deras sängkammare men som man var barn så tänkte man ej så noga hur det såg ut. Man-

nen var gift med en änka som hette Videll men hon var från Piteå. Det var 4 flickor som gick från sin hembygd och stannade på olika platser i båda kommunerna /Fresta och Hammarby/.

Ett par små anekdoter om Lundgren: Det var en av herrarna Leijholm som var ute på promenad och gick förbi stugan när Lundgren kom och släpade ut sin gumma. Han hade tagit tag i håret. "Vad gör Lundgren med sin gumma nu?" Jag skulle bara vädra min skönvidella, svarade han.

Nästa var då han var och fiskade på sjön Fysingen. Det var på vintern så han anglade som det heter på fiskarspråk. Han stog alltid på mitten av sjön för det var ingen som visste var gränserna gick, och alltid i skjortärmarna /även/ om det var 30 minusgrader. Men han hade en 5 - 6 skjortor på sig så det var ej någon synd om honom då. När han var ute på fisketur en dag så kom dragon Strand ifrån Holmen och gick ner sig i sjön och ropade på hjälp. Lundgren var en 100 meter

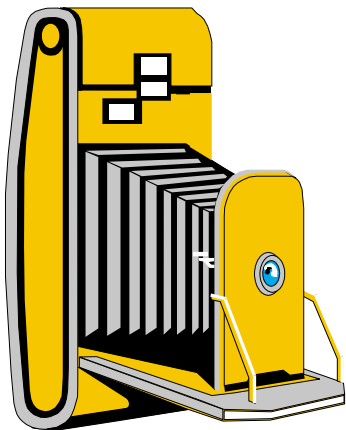

Den sista innehavaren av Pickhuskrog, fru Maria Alström och hennes man. Foto från 1860-talet.

ifrån Strand men hörde ej ropen. Strand kom upp och gick och frågade varför han ej sprang och hjälpte honom. Då svarade han att om jag hade vetat att det var Du min bror så hade jag skullat hjälpa Dig.

Och så var det Maria Alström med sin man, han kallades alltid för lilla Pelle för han var ej stor vilket man kan bedöma av kortet han var skraddare och fjärdingsman. /Maria

Alström hade varit den sista krögaren på Pickhus krog innan Apoteket öppnades 1868/.

Och så var det en vagnmakare som hette Mellberg som gick ur gård och till gård - som vi sade i min barndom. Han var mycket för att dricka och var utan peningar och gick till Lejholms och ville kritsa öl men där fick han ej något men om han gick till Alström och fick påskrivet en såkallad förbindelse att han skulle komma och betala när han fick peningar. Och en påskrivet lapp fick han men som Mellberg ej kunde läsa eller skriva så stog det på lappen: att Lejholm skulle snyta Mellberg. Handlarn titta på lappen både fram och på baksidan och så sade han till kunden: här står det inget annat än snyt Mellberg. Han blev arg och sade: å den förbannade igelkotten: och gick ned och skulle tukta upp Alström men då tog Maria emot honom.

Berghill Väddö Backa den 25-3 1958

Waldemar Wiggh född den 10-10 1886 i Hammarby.

Hugo Sabel/Lennart Hedlund

Grötfest

Föreningen inbjuder till GRÖTFESTEN som traditionsenligt hålls på Menlösa barns dag den 28 december kl.19.00 i Hembygds-gårdens ladugård.

Anmälan om deltagande gör Du senast den 18 december till Nora Lundberg, tel. 590 335 49 eller Anne Maxe, tel. 590 313 53

Minnen från 1940-talet och tidigare

När det talas om gamla upplevelser i Väsby drar jag mig till minnes följande

Den första radioförsäljare jag såg på nära håll var John Anell, gift med Anna, mest känd som "Vackra Anna". Anna Anell arbetade på Optimus, och makarna bodde i ett Optimus-hus, som de delade med Hugo och Helena Petterson, av de flesta kallade Róa Pelle och Höns-Lena. John Anells arbete var helt olikt dagens stora radioföretag, OnOff och andra. När morgonen kom, och om det var bra väder, tog Anell sin cykel, satte en kartong på pakethållaren, och i den lade han ned en radio, som han hade som demonstrationsexemplar. När kvällen kom återvände han från sin försäljningsrunda i Runby, Skälby, Bollstanäs eller var han nu hade varit.

Lena Petterson var ett mycket rivigt exemplar av det s.k. svaga könet. Vår familj och Petterson bodde på var sin sida av nuvarande Optimusvägen, och båda hade vi höns. Min pappa var för blödig att nacka någon höna, så vi bad alltid Lena om hjälp. En dag var det dags igen, och Lena kom till hjälp. Hon bad om en yxa, tog tag i hönan, snurrade den runt och lade skallen på huggkubben, som alltid stod ute. Och så högg hon till, gav pappa hönan, men innan han hade fått tag i den släppte Lena sitt tag. Och vad hände? Jo, hö-

nan flög iväg nära 100 meter utan skalle, så vi ungar fick springa och hämta den på vägen ned mot gamla fotbollsplanen vid Löteborg.

En annan sak jag kommer ihåg då det gäller Pettersons är denna: Efter många år som hyresgäst hos Optimus skaffade de sig en egen villa i Runby. Jag jobbade då på Optimus, och en dag kom Pelle fram till mej och frågade om jag inte ville komma hem till dem och bada karbad. Det var ju en ofantlig upplevelse för en Optimusanställds unge. Jag tror knappast att jag hade sett ett badkar, så jag tackade genast ja. Och så kom jag hem till Pelle och Lena, kröp ned i badkaret och njöt. Efter badet kom Pelle ned till mej i källaren, där karet stod, och frågade om jag tyckte att 25 öre var för mycket för badet. Det tyckte jag absolut inte att det var, men vi hade inte talat om någon betalning, så jag blev litet förvånad. Då jag kom upp i deras lägenhet sudade Lena och Pelle emellertid ut alla mina ev tankar om betalning, för på bordet hade de dukat upp choklad, smörgåsar och en massa pålägg och annat.

Sådana människor finns tyvärr inte längre - de var alldeles otroliga.

Lennart Hedlund

Två brev. Odens krog. Ett fotografi. Pickhus korp.

Under 1950-talet samarbetade Upplands Väsby Hembygdsförening och tidningen Väsby Nytt om insamling av gamla fotografier som berörde Väsby. Karl Sillén (f.d. arrendator av Hammarby prästgård) hade deltagit med ett foto av en gammal och mycket förfallen stuga, som fanns snett emot Hammarby apotek på landsvägens östra sida. Vem mannen framför stugan var visste Sillén inte.

Fotografiet blev anledningen till ett brev från Waldemar Wiggh till tidningen Väsby Nytt, daterat 25.3.1958. Wiggh (som vad född i Hammarby 10.10.1886) hade tidigare under 1900-talet brukat Skälby gård i socknen men på äldre dagar flyttat till Väddö Backar i Roslagen

Som barn hade han många gånger besökt stugan och beskrev detaljer från dess interiör. Stugan var den gamla Pickhus krog, omtalad 1688, och kallades på Wigghs tid "Bonnkrogen" i motsats till "Den fina krogen" = den gula timmerbyggnad som Hammarby Apotek 1868 delvis blivit inrymt i. Som Nykterhets-Vårds-hus fortsatte krogen till 1874. Som krögare då var handlaren vid Klockåsen Lejholm, enl. kommunalprotokoll. Lejholm var även ledamot av Hammarby kommunstyrelse. I sitt brev omtalar Wiggh att mannen framför stugan hette Lundgren. Han beskriver även en del episoder ur Lundgrens tillvaro, bl.a. att han var gift med en änka som hette Videll. Hon hade som ung tillsammans med tre andra flickor kommit vandrande från Piteå. Den gamla krogstugan brändes vid sekelskiftet av apotekare Ljungkranz.

Hugo Sabel fick ett brev den 22 januari 1998 från en för mig obekant Ingmari Wiggh. Hon hade läst i Upplands Väsby Hembygdsförenings medlemsblad Hugo Sabels beskrivning av Skälby gård och ville veta var det omtalade smycket "Odens korp" från Skälby kunde köpas. Hon var släkt med gårdens siste ägare, men har själv ej bott i Väsby. Hugo Sabel

sände henne en kopia av Wigghs brev till Väsby Nytt 1958. Det var för henne en nyhet. Hon omtalar att Waldemar Wiggh var hennes farfars bror. Waldemar förvaltade Skälby åt de två systrarna Wiggh, Hanna och Gerda, som bodde på Rosenhill. De var ägare av gården. Ett foto av gården från början av seklet med de vitklädda systrarna och en tredje syster, gift Lundgren, erhöles. Ytterligare en släktuppgift medföljde: En av de fyra flickorna från Piteå bör ha varit 18 år vid avfärden från norr. Hon var enligt släkttraditionen Waldemar Wigghs farmor. Hennes namn var Anna Christina Kinnman. Hennes föräldrar flydde från Finland till trakten av Piteå under svensk-ryska kriget 1808-09.

Lennart Hedlund

Skälby gård från början av 1900-talet, riven 1967. Systrarna Berna, Hanna, Gärda Wiggh

Kommentarer till Waldemar Wigghs brev den 25 mars 1958.

Av Hugo Sabel april 1990.

På 1950-talet samarbetade dåtidens Väsby Nytt med Hembygdsföreningen om insamling och beskrivning av gamla kort från Väsby. Bland de insamlade korten märktes två kort, ett med en gammal fallfärdig stuga vid vägskälet Gamla landsvägen - Väsby - Almungevägen, inlämnat av Karl Sillén, Björkvallavägen 4, och ett som återger ett äldre par - den siste krögaren vid Pickhus krog innan Apoteket Kronan öppnades där - Maria Alström och hennes man. Det kortet från 1860-70-talet var inlämnat av fru Karin Eklund, Allévägen 11. Kortet publicerades i tidningen nr 5 den 14 mars 1958.

I sitt brev till Väsby Nytt kommenterar Wiggh bilderna utförligt. Som följd av bilderna och Wigghs uppgifter kan fastställas att krogstugan, som omtalas 1688 under namnet Vägskäle och som från 1711 kallas Pickhus, fanns kvar vid vägskälet omkring år 1900 under benämningen "Bonnkrogen" till skillnad mot den krogstuga som blev apotek och kallades "Den fina Krogen". När apoteket inrättades övergick krogverk-samheten till "Nykterhetsvårdshus". Den som drev "Vårdshuset" fram till 1874 var handlaren vid Klockåsen, F. Leijholm. Att verksamheten vid Pickhus upphörde 1874 berodde på att järnvägen (färdig 1868) övertagit det mesta av landsvägs-trafiken. Vi bör komma ihåg att bilarna fanns ej på den tiden.

Wigghs brev ger en unik beskrivning av vägskälet och inslag i traktens folkliv. Släkten Wiggh ägde Skälby gård (namnet är av vägskälet) till 1960-talet.

Avskriften av brevet är ordagrann. De med // markerade orden är insatta av undertecknad

I Eds kyrkas stiglucka finns på porten en portkläpp utförd i järnsmide. Den smiddes någon gång på 1600-talet i den smedja som låg mellan kyrkan och den tidigare prästgården i Törnby.

Portkläppen avtecknades av Siw Andersson och finns tryckt på kort, som går att köpa i kyrkan.

Med teckningen som grund har Risto Keckman smitt ett litet smycke. Det finns att köpa på Eds pastorexpedition.

Ann Mari Karlsson
Foto Gösta Karlsson

Tiden dröjer vid Runby Nedra

Ännu en vinter
har gården stått
det är dagsmeja redan
Jag vilar en dag
bland de grånade husen
i dvala likt drivan
som dröjer vid knuten

Bakom uthuset
glömdes stegen
och midsommarstången kvar
vinden svänger
den vissnade kransen
bland träden väntar våren
redo att springa upp

Dikt och teckning ur boken "Snömönster - en annorlunda bok om Väsby" av Janet Westergård

Känner

du

VÄSBY?

**Frågetävling.:
Vad heter torpet?**

Svaret kommer i nästa nummer av Hembygden

Korsord 4/99

1	2	3	4	5	6		7	8		9	10	11
12									13		14	
			15				16					
17				18		19		20		21		
22			23			24				25		26
27		28		29	30			31				
32			33				34					
35		36					38				39	
		40					41					
42	43		44			45				46		
47								48	49			
50		51			52				53			
54					55							

Lösningar på korsordet 4/99 skall insändas senast den 15. januari 2000 till Lennart Hedlund, Centralvägen 6A, 194 76 Upplands Väsby

Vi delar ut bokpriser till de tre först öppnade rätta lösningarna.

Namn .....

Adress .....

.....

ORDNINGSFÖRESKRIFTER FÖR HEMBYGDSGÅRDENS LADUGÅRD

Ladugården uthyres endast till slutna sällskap och till kursverksamhet, dock ej till ungdomsfester eller fester med dans.

Slutet sällskap är en begränsad krets av personer, som har någon form av gemensamt intresse eller tillhör samma gemensamma sammanslutning.

AVGIFTER: per kväll 500 kr, enskilda korta sammankomster 100 kr per timme, kurser med minst 5 kurssammankomster 50 kr per timme. För tillgång till pentry tillkommer en fast avgift på 50 kr

Boställsvårdinnor:

Nora Lundberg, Hagvägen 11, tel 590 335 49, Anne Maxe, Kvarnvägen 18, tel 590 313 53

Vågrätt

1. Värnar vi om	41. I ett sådant går det fort	7. Konjunktion
9. Ljuskänslighet på film	42. Klämma	8. Nyttig läxa
12. Sårbar punkt	44. Star tävling	10. Kan lamadjuret
14. Public Relation	45. Dricks mer och mer	11. Fattig
15. Tidigare känd politiker	46. Var Nilsson en.	13. Känd general
16. Ö i Östersjön	47. Ut	18. Urval
17. Drar till sig bl.a. järn	48. Bör undvikas	19. Sedelära
20. Nyligen upphörd väsbybutik	50. Tilltalsord, som är på väg tillbaka	21. Ental
22. Tidigare kvällstidning	51. Istället för motor	26. Finns en Per i Väsby
23. Fart	53. Middagsmåltid	28. Rysk flod
24. Kan man ha	54. Röst	30. Gammalt sätt att hälsa på,
25. Delad	55. Tvåmastat fartyg	33. Tidigare statsminister
26. Flad paa spanska		34. Engelsk adelstitel
29. Preposition		36. Yrke
31. Transitiv		37. Konstriktion
32. Finns på Centralvägen		39. Plockas knappast idag
35. Mer än illa		42. Ta kort väg
38. Stor berömd gård i kom munen		43. Lever många i
40. Känd barnboksför fattarinna (förnamn)		45. Väskmaterial-leverantör
		49. Kals fästmö
		52. Ek. sammanslutning

Lodrätt

1. Del av kommunen
2. Räknesätt
3. Del av skalan
4. En sorts plätt
5. Kan vargen
6. Stad i Flandern

Upplands Väsby Hembygdsförening
Box 40, 194 21 Upplands Väsby
Hembygsgården: Hagvägen 2 / Pukslagargatan
Telefon 08-590 826 40
Postgirokonto 29 81 91-8

STYRELSE 1999-2000

	Telefon
Rune Sahlström, ordförande	590 335 58
Gunilla Ahlberg, sekreterare	590 834 40
Bo Larsson, kassör	590 339 94
Inga Lisa Gustafsson, registrator	590 336 42
Ulf Gustafsson, vice ordf., boställsvård	590 928 58
Klas Lundkvist, ledamot	590 936 81
Carin Törner, ledamot	590 870 69
Bengt Hedlund, kommunvald ledamot	590 304 95

ERSÄTTARE

Lena Aspman, Monica Berglind, Gunilla Kinell,
Birgitta Nevdal, Vivi Wallin, Bertil Widlund
kommunvald ersättare Björn Fagerlund.

MEDLEMSBLADET HEMBYGDEN

Inga Engdahl, ansvarig utgivare	590 300 20
Ann Mari Karlsson, redaktionskommitté	590 314 23
Lennart Hedlund, redaktionskommitté	590 911 92
Carin Törner, styrelsens representant	590 870 69

REVISORER ORDINARIE

Björn Lundin
Harald Forslund

ERSÄTTARE

Kerstin Björkman
Frank Granåker

BOSTÄLLSVÄRDINNOR

Nora Lundberg	590 335 49
Anne Maxe	590 313 53

Valberedning

Kerstin Hammarin, Hans Hed, Harald Torkelsson,
Kerstin Kéry, ersättare